

Jan Thomas Vos: 'Als ik het koppel overzie, zit er achter iedere goede koe ook minstens één eigen stier in de pedigree'

Structuur en balans in koe en bedrijf

Al twee jaar achter elkaar domineert familie Vos uit Godlinze de Groningse keuring in Bedum. Naast kampioenen heeft het bedrijf ook al meerdere excellenten, honderdtonners en tientonners voortgebracht. Niet-alledaagse paringen, een balansrijke koe en een gestructureerd management vormen het geheim.

tekst **Florus Pellikaan**

Om tot de conclusie te komen dat Jan Thomas (37) en Betty (35) Vos uit Godlinze liefhebbers zijn van fokkerij, fraaie koeien en keuringen, heeft een bezoeker niet veel tijd nodig. De 'bedrijfskeuken' is fraai gedecoreerd met tal van koeienfoto's, een goed gevulde prijzenkast en allerlei krantenknipsels

met wat er over de Glinzerkoeien is gepubliceerd. Bij binnenkomst trekt een grote foto van Greetje 37 direct de aandacht. Daarom hangen tal van andere koeienfoto's die via de vrouwelijke of de mannelijke lijn op haar terugvoeren. 'Deze Valentin dochter was onze eerste excellente koe.

Ze is reservekampioene geweest op de Noordshow in 1993, heeft 100.000 liter geproduceerd en ze heeft gezorgd voor heel veel nageslacht door onder andere een eigen stier van haar. Als je dergelijke foto's niet bewaart en structureert, ben je alles zo kwijt en dat is toch zonde', vertelt Jan Thomas Vos, terwijl hij alweer een volgende foto van de muur pakt.

Sierlijke breedtematen

De fokkerijstal van familie Vos bracht niet alleen kampioenen voort, maar ook al negen excellenten, veertien honderdtonners en twee tientonners. Als verklaring voor de resultaten op keuringen en de passie voor de fokkerij, wijst Jan Thomas allereerst naar zijn ouders Daan en Betty Vos. 'Mijn vader heeft er met de koeien van mijn opa en oma voor gezorgd dat we nu een heel brede en goede

Algemeen kampioene in Bedum: Glinzer Gerie 129 (v. Blitz), 89 punten
Voorspelde tweede lijst: 2.10 305 10.145 4,58 3,62 lw 103

basis in onze veestapel hebben', vertelt Jan Thomas. 'Ik zie het als een geluk en als een voorrecht om deze basis verder uit te bouwen. Een goede koefamilie komt namelijk niet uit het niets, maar kost vele jaren maximale inzet.'

Overigens zijn de recente showsuccessen helemaal niet het primaire doel voor Vos. 'We willen gewoon een goede koe fokken en als die kampioene wordt, is dat een kroon op ons werk. Er wordt wel eens gezegd dat er meerdere soorten koeien zijn, zoals een indexkoe, een showkoe en een commerciële koe. Daar ben ik het absoluut niet mee eens. Er is maar één goede koe en dat is een uitgebalanceerde raskoe met sierlijke breedtematen', stelt Jan Thomas. 'Daar streven wij naar en dat doen we om daar binnen het bedrijf de vruchten van te plukken. Keuringen zijn een jurysport. Als je daarom niet voor jezelf, maar voor de jury gaat fokken, zorgt dat vaak voor teleurstellingen.'

Het werken met de koeien, waar Jan Thomas zichtbaar genietend over ver-

telt, heeft voor hem veel meer facetten dan alleen keuringen. 'Er is zo veel uit een koe te halen. Melkproductie, eiwit, levensduur en exterieur, het kan allemaal in één koe.' Jan Thomas heeft daarvoor bewijzen uit eigen stal bij de hand. De veertien honderdtonners scoren gemiddeld 88,5 punten voor algemeen voorkomen en de algemeen kampioene van Bedum realiseert 3,62 procent eiwit.

Kian maal Goldwyn

Over de manier waarop Vos de veelzijdige en uitgebalanceerde koe probeert te fokken, is hij duidelijk. 'Het is keiharde compensatieparing waarbij ik vanuit een groep zorgvuldig geselecteerde, goede stieren het minste punt van de koe corrigeer. Op een koe met laag eiwit gebruik ik een stier met positief eiwit en een koe groter dan 1,55 meter combineer ik met een stier die kleiner fokt. Hierdoor maken wij combinaties die waarschijnlijk weinig andere mensen maken.'

Zo gebruikt de veehouder gerust Kian op

Jan Thomas en Betty Vos

Met de roodbonte Glinzer Gerie 129 won familie Vos uit Godlinze recent het algemeen kampioenschap op de Groninger Rundvee Show in Bedum.

Aantal koeien:	74
Aantal stuks jongvee:	70
Quotum:	735.000 kg
Productie:	10.230 4,58 3,63
Hoeveelheid land:	46 ha eigendom

Goldwyn of andersom. 'Een echte showfokker zal op z'n beste Goldwyn dochter nooit Kian gebruiken en een no-nonsensemelkveehouder zal op z'n Kian geen Goldwyn gebruiken. Maar deze stieren vullen elkaar juist erg mooi aan. Goldwyn brengt kwaliteit en Kian economie in de koeien. Als je alles in één koe wilt hebben, is er maar één mogelijkheid en dat is de verschillende typen stieren door elkaar gebruiken.'

Stieren en bloedlijnen die in het verleden goed werk hebben gedaan in de veestapel van Vos, zijn onder andere Bill, Tops, F16 en nazaten van Astronaut en Blackstar. Op dit moment staan de stieren Goldsun, Octavio, Big Winner, Fever, Pleasure, Lonar, Danillo, Mascol en Glinzer Burnjet (v. Mr Burns) op de inseminatielijst.

In het koppel van Vos lopen door het gevarieerde stiergebruik niet meer dan hooguit vier dochters van een stier. Alleen van enkele eigen stieren lopen er wel meer dochters en die presteren bijzonder goed. 'Laatst kwam hier de vertegenwoordiger van CRV met een overzicht van hoe de verschillende stieren op het bedrijf fokken. Bovenaan stond onze eigen stier Glinzer Goldwien en als ik het hele koppel overzie, zit er achter iedere goede koe ook minstens één eigen stier in de pedigree.'

De goede resultaten van de eigen stieren verrassen Vos niet. 'Je selecteert altijd een stierkalf uit een van je beste moederlijnen waarbij het kalf goed en snel staat, vlot drinkt en een goed karakter heeft. Alleen wanneer de stier zich positief

Aardappels zijn een onbetwist ingrediënt in het structuurrijke rantsoen

blijft ontwikkelen, zet je hem in. Deze informatie heb je van eigen stieren, maar mis je bij ki-stieren.'

Iedere zieke koe een uitdaging

Binnen de fokkerij neemt geduld een belangrijke plek in. 'De beste koeien zijn als kalf en pink niet opgevallen in het koppel. Ze zijn als vaars niet te groot, hebben een beste uier en goede benen en ontwikkelen ieder jaar door in het frame. Ook in productie moet je geduld hebben en af willen wachten', omschrijft Jan Thomas zijn strategie. 'De overgrootmoeder van de rode Gerie 129 gaf als vaars nog geen 5500 liter en werd ingeschreven met 81 punten. Maar in tien lactaties maakte ze de 100.000 kilo vol en scoorde ze 89 punten. Je moet koeien de tijd geven om zich te ontwikkelen.'

Op het bedrijf van Jan Thomas en Betty Vos is niet alleen fokkerij belangrijk, maar loopt ook een zorgvuldig gestructureerd management als een rode draad door het bedrijf. 'Balans en structuur zijn in het hele bedrijf belangrijk. Niet alleen voor de koe, maar ook in het land, de diervoorzorging en het rantsoen.'

Wat betreft de verzorging van de dieren laat Vos weinig aan het toeval over. 'Als er een koe ziek is, lijk je net een moeder', vertelt Betty Vos glimlachend. Jan Thomas verklaart: 'In iedere kreupel of zieke koe zie ik een uitdaging om haar er

weer bovenop te krijgen. Als er een koe kreupel is, zit ik niet rustig op een verjaardag. Er zijn ook mensen die alle kreupel koeien opsparen tot maandagochtend. Maar als een koe vijftig liter melk geeft, kun je toch geen week wachten?'

Binnen de ruwvoerwinning en het rantsoen is structuur een sleutelwoord. Daarom begint Vos ook later dan gemiddeld met maaien. 'De koe is een herkauwer en daarom moet de eerste snede voldoende structuur hebben. Daarnaast laten we ook nog drie hectare ongeveer drie weken langer staan. Dit gras verspreiden we in een dunne laag over de kuil. Hierdoor kunnen we de tweede snede weer korter maaien. Dat past beter bij dit zomergras, omdat het altijd erg broeigevoelig is.'

Groei geen doel

Naast twee derde gras en een derde maïs bestaat het rantsoen uit 2,5 kilo perspulp, 8 kilo aardappels en nog wat luzerne voor extra structuur. Het rantsoen wordt aangevuld met maximaal 12 kilo krachtvoer per dag. Voor de opmerkelijke combinatie van de hoge melkproductie met het hoge eiwitgehalte zijn volgens Jan Thomas Vos de aardappels verantwoordelijk. 'De voeradviseur denkt mee in het rantsoen, maar aardappels staan bij mij niet ter discussie. Ze

werken hier absoluut eiwitverhogend.' Gedurende de zomermaanden krijgen de koeien dag en nacht weidegang.

De geleidelijke groei die het bedrijf van familie Vos heeft doorgemaakt, is volgens Jan Thomas automatisch gegaan. 'Groei is voor ons nooit een doel geweest. We willen altijd eerst optimaliseren en dat wat we doen ook echt goed doen. In de afgelopen vijf jaar zijn we op die manier van 60 naar 75 koeien gegroeid', omschrijft Jan Thomas de ontwikkeling van het bedrijf. 'Ik wil altijd het gevoel hebben dat ik het bedrijf aankan en ik stel daarbij hoge eisen aan de koeien en aan mezelf. Daarom wil ik niet verdubbelen en mezelf en de koeien weg zien kwijnen. Wees zuinig op wat je hebt en probeer het maximale uit de koeien en van het land te halen.'

Met dit in gedachten houden Jan Thomas en Betty, die gemiddeld drie dagen per week in haar eigen kapperszaak werkt, zich ook niet erg bezig met eventuele bedrijfsaanpassingen voor het naderende quotumloze tijdperk. 'Iedereen doet net of in 2015 de wereld vergaat. Maar wij zijn ervan overtuigd dat als je voor je bedrijf blijft gaan en het maximale uit je koeien en het land haalt, het ook in de toekomst goed zal komen. We leven nu en genieten van de dingen die we doen. En ja, daar hoort zeker ook de keuringsdeelname bij.'

Halfzussen Glinzer Betje 41 (v. Stadel), 87 punten, en Glinzer Betje 35 (v. Superior), 90 punten

